

Pedagogisch beleidsplan

Natuurlijk opgroeien

Voorwoord

Gastouderbureau De Hout heeft bijzondere aandacht voor de kwaliteit van de opvang en zet in dit pedagogisch beleidsplan uiteen hoe het kind in een goede sfeer bij de gastouder verblijft.

Het vormt daarnaast een middel om de kwaliteit blijvend op peil te houden, te controleren en zo nodig bij te stellen. Gastouderbureau De Hout wil bovendien met dit pedagogisch beleidsplan het handelen voor zichzelf en voor alle betrokkenen verantwoorden.

Daarnaast wil Gastouderbureau De Hout dat dit beleidsplan een meerwaarde heeft voor het beeld van de kwaliteit van de geboden gastouder opvang van het kind. Het pedagogisch beleidsplan is niet alleen geschreven voor de vraagouders, maar ook voor de gastouders en andere betrokkenen.

Esmaralda Buschman

Natuurlijk opgroeien

Gastouderbureau De Hout heeft als doel kinderen in zo'n natuurlijk mogelijke omgeving op te laten groeien. Opvang binnen een thuissituatie is een natuurlijke omgeving en geeft het kind een gevoel van herkenning en veiligheid. Gastouderbureau De Hout biedt aan kinderen een oefenplaats voor de ontwikkeling, het omgaan met gevoelens en het verkennen van grenzen en mogelijkheden. De kinderen maken kennis met normen en waarden en krijgen in een beschermde, veilige en vertrouwde omgeving de mogelijkheid om zich zo evenwichtig mogelijk te ontwikkelen. Het begeleiden en stimuleren van de kinderen gebeurt spelenderwijs en voor ieder kind passend.

Het welbevinden van het gastkind staat centraal in gastouderopvang De Hout. Vertrouwen en het gevoel van veiligheid zijn belangrijke factoren in het welbevinden en ontwikkeling van het kind. Zo groeit een kind natuurlijk op tot een evenwichtig, sociaal en gelukkig mens.

Gedragsskenmerken over welbevinden

Het welzijn van een kind wordt gekenmerkt door zeven gedragskenmerken. Aan deze kenmerken wordt gezien of een gastkind zich wel of niet prettig voelt. Alle kenmerken zijn hierbij even belangrijk maar kinderen kunnen deze kenmerken wel op verschillende manieren laten zien. De verschillen hebben te maken met de leeftijdsfase waarin een kind zit, met de manier van opvoeden thuis en met het temperament van het kind zelf.

Nieuwsgierig

Nieuwsgierige kinderen zijn op zoek naar nieuwe ervaringen en proberen kennis en vaardigheden op te doen. Deze kinderen zien de wereld als een grote uitdaging.

Weinig welbevinden geeft dat kinderen die nauwelijks oog voor nieuwe dingen hebben, niet op onderzoek uitgaan of nieuwe situaties het liefst uit de weg gaan.

Levenslustig

Een levenslustig kind geniet van de dingen die gebeuren en die hij zelf doet. Hij straalt uit dat hij er zin in heeft en heeft een onderzoekende houding.

Het is een teken van weinig welbevinden wanneer kinderen moeilijk enthousiast te maken zijn. Ook wanneer kinderen nergens van lijken te genieten of overkomen alsof ze weinig energie hebben.

Tevreden

Tevreden kinderen accepteren zichzelf en hun omgeving. Ze zijn meestal tevreden over hoe de dingen gaan, al zullen ze wel af en toe laten merken dat ze het ergens niet mee eens zijn.

Het is een teken van weinig welbevinden wanneer een kind vaak ontevreden is en frustratie uitstraalt. Dit kun je merken aan een tegendraadse houding, onredelijke boosheid of dwingend gedrag. Ook een overdreven gelatenheid door alles over zich heen te laten komen kan een teken zijn van weinig welbevinden.

Ontspannen

Een ontspannen kind straalt rust uit. Hij of zij kan zich aandachtig richten op een bezigheid en laat zich goed troosten. Het is een teken van weinig welbevinden wanneer een kind erg gespannen is of de rust niet kan opbrengen om zich ergens op te concentreren. Deze kinderen zijn snel afgeleid, hebben weinig rust en zijn snel in paniek wanneer iets niet lukt.

Zelfvertrouwen

Kinderen met zelfvertrouwen hebben een onderzoekende houding. Ze durven op nieuwe situaties af te stappen en hebben het gevoel dat het allemaal wel zal lukken. Als iets moeilijk is, blijven ze het proberen omdat deze kinderen het gevoel hebben dat ze het kunnen. Zij geloven in zichzelf.

Het is een teken van weinig welbevinden wanneer kinderen weinig vertrouwen hebben in zichzelf. Deze kinderen denken bij voorbaat al dat ze iets niet kunnen of dat het zal mislukken. Als er iets anders loopt dan ze gewild hadden, leggen ze de oorzaak bij zichzelf, ook als ze er niets aan konden doen. Het vermijden van een nieuwe situaties of snel opgeven kan een teken zijn van weinig welbevinden.

Evenwichtig

Een evenwichtig kind reageert met begrijpelijke emoties op situaties. De emoties die het kind laat zien zijn passend voor de situatie en niet overdreven of extreem ingehouden. De buitenwereld heeft begrip voor het gevoel dat het kind heeft.

Het is een teken van weinig welbevinden wanneer kinderen vrijwel geen emoties laten zien of zich juist helemaal laten meeslepen door hun emoties. De emoties die het kind laat zien passen niet bij de situatie, zijn overdreven of extreem ingehouden.

Open

Een kind dat lekker in zijn vel zit staat open voor de wereld, heeft plezier en belangstelling voor zijn omgeving.

Het is een teken van weinig welbevinden wanneer een kind zich afschermt voor zijn omgeving, zich terugtrekt en geen interesse heeft om mee te doen aan activiteiten. Bij deze kinderen is het moeilijk te ontdekken wat er in hen omgaat.

Observatie

Tijdens de bezoeken wordt een observatie uitgevoerd om het pedagogisch handelen van de gastouder in beeld te brengen. Esmaralda observeert onder andere de gedragskenmerken van het kind om zo het welbevinden zichtbaar te maken. Deze bespreekt ze met de gastouder. Bovendien ontvangt de vraagouder een verslag van de observatie.

De vier opvoedingsdoelen

De vier opvoedingsdoelen van professor J.M.A. Riksen-van Walraven zijn richtinggevend voor gastouderbureau De Hout in de werving, bemiddeling en begeleiding. Tijdens de eerste kennismakingsgesprekken bespreekt Esmaralda de werkwijze en visie met de gastouder. Deze moet aansluiten op de vier opvoedingsdoelen van het pedagogisch beleidsplan. Bovendien moet de gastouder open staan voor observaties van het pedagogisch handelen. Tijdens de bezoeken observeert Esmaralda het pedagogisch handelen van de gastouder.

De vier opvoedingsdoelen dragen bij aan het welbevinden en de persoonlijk en sociale ontwikkeling van het kind.

De vier opvoedingsdoelen

1. Een kind moet 'emotionele veiligheid' ervaren tijdens de opvang. De opvangomgeving moet een veilige basis zijn, een 'thuis' waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn.

2. Een kind moet de gelegenheid krijgen tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties. De opvangomgeving moet er toe bijdragen dat de kwaliteiten van het individuele kind tot hun recht komen.

3. Een kind moet de gelegenheid krijgen tot het ontwikkelen van sociale competenties. De opvangomgeving moet er toe bijdragen dat een kind zich kan ontwikkelen in relatie(s) tot anderen.

4. Een kind moet tijdens de opvang voorgeleefd, aangeleerd en uitgelegd krijgen hoe de wereld in elkaar zit. De opvangomgeving moet er toe bijdragen dat het kind zijn weg leert te vinden in het sociaal en maatschappelijk verkeer en opgroeit tot een sociaal medeburger.

Gevoel van emotionele veiligheid

Om een kind het gevoel van emotionele veiligheid te bieden, is het van belang dat er aan de volgende eisen is voldaan:

- een goede relatie met -en hechting aan de verzorger in dit geval de gastouder
- een veilige omgeving
- juiste communicatie met de kinderen door de betreffende gastouder
- voorspelbaar zijn van de gastouder voor de kinderen
- het aanbieden van een duidelijk dagritme tijdens de opvangperiode
- vaste rituelen voor het vergroten van het gevoel van veiligheid bij het kind

Onderstaande punten worden altijd geobserveerd tijdens de bezoeken aan de gastouder.

De gastouder is een vertrouwd gezicht, iedere opvangdag is zij aanwezig.

Een gastouder vangt het kind in haar eigen huiselijke sfeer op en laat als het ware het kind meedraaien in haar gezin.

Voor een goede emotionele ontwikkeling is een goede hechting met het kind van essentieel belang. Een kind met een goede hechting met zijn (gast)ouder(s) durft meer te ondernemen. Hij/zij durft de (gast)ouder(s) los te laten en zelf op ontdekkingsreis te gaan. Hij/zij weet dat als het niet gaat zoals hij had verwacht hij toch kan terugvallen op zijn (gast)ouder(s). De wijze waarop zij met het kind omgaan, bepaalt voor een belangrijk deel of de opvang ook inderdaad de hechtingsrelatie van kinderen bevordert. De gastouder dient op gepaste wijze te reageren op de emoties van het kind en er wordt van haar verwacht dat zij een affectieve band met het kind aangaat en onderhoudt.

Gastouderbureau De Hout screent iedere omgeving waarin de gastkinderen worden opgevangen nauwkeurig om de veiligheid en gezondheid van deze omgeving te waarborgen. Zo ook in het creëren van een veilige omgeving o.a. door een vast dagritme en voorspelbaar handelen van de gastouder. En hoe de gastouder het gevoel van veiligheid vergroot door zich bewust te zijn van communicatie en daar adequaat op reageert.

De gastouder is voorspelbaar in haar gedrag voor de kinderen. Haar gedrag is gelijkmatig en weloverwogen passend. De kinderen kennen een vast dagritme bij de gastouder. Vooral bij structuur behoeftige kinderen is een vast dagritme een goed middel. De gastouder maakt dan gebruik van plaatjes waarin het dagritme zichtbaar wordt. De kinderen weten waar ze aan toe zijn hetgeen het gevoel van veiligheid vergroot. Vaste rituelen zijn belangrijk op moeilijke momenten tijdens bijvoorbeeld het weggaan van de ouders, het naar bed gaan of het verschonen. Tijdens zo'n moeilijk moment is het goed om een vast ritueel te hebben waardoor het kind leert dat de situatie altijd op een vaste manier afloopt.

Ontwikkeling van persoonlijke competenties

De gastouder biedt de gelegenheid om een kind bij de persoonlijke ontwikkeling te ondersteunen en hem/haar te helpen waar nodig is. De gastouder ziet de kinderen als eigen persoonlijkheden, ieder kind ontwikkelt zich op een andere manier. Dit stimuleren doen de gastouder o.a. door de volgende voorbeelden:

- grenzen ontdekken en verleggen van wat een kind kan, wil of durft
- ingaan op initiatieven van een kind
- oefenen, stimuleren waar een kind goed in is of wat hij/zij graag wil kunnen
- helpen bij het verkennen van eigen mogelijkheden

Spelenderwijs ontwikkelen kinderen zich. Het is daarom van essentieel belang, dat hier op een juiste manier op wordt ingespeeld. Door spelen ontdekken kinderen hun mogelijkheden op bijvoorbeeld cognitief en sociaal gebied. Door spelen verwerken kinderen hun emoties en oefenen vaardigheden. Dit zijn belangrijke aspecten bij de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind. Het is belangrijk dat de gastouder er op een juiste manier op inspeelt.

Hierbij zijn de volgende factoren van belang:

- inrichting van omgeving en aanbod van materialen
- kennis over de spelontwikkeling van het kind
- vaardigheid van de gastouders in het uitlokken en begeleiden van spel
- stimuleren van de zelfredzaamheid

De gastouders van De Hout hebben kennis over de inrichting van de omgeving waarin het kind zich beweegt en waarin is afgewogen op welke wijze voor de kinderen een zo veilig mogelijke omgeving kan worden gecreëerd waar tevens voldoende mogelijkheden zijn voor ontdekkingen en nieuwe uitdagingen. Ook hebben ze kennis over het aanbieden van spelmaterialen welke ondersteunend zijn aan de verschillende opvoedingsdoelen.

De gastouder heeft kennis over het uitlokken en begeleiden van spel. Voorbeelden voor spelstimulering is het benoemen van hetgeen het kind voelt of ervaart tijdens het spel:

"Het water is koud, voel maar." Het bieden van mogelijkheden om het spel uit te breiden: "Heb je ook nog een kopje thee voor mij?" En het positief reageren/belonen van het spel van het kind: "Wat ben je lief aan het spelen!"

Het stimuleren van de zelfredzaamheid draagt ook bij aan de ontwikkeling van de persoonlijke competenties van een kind. Kijk maar eens hoe trots een kind kan zijn als hij of zij zelf zijn of haar boterham heeft gesmeerd, of zelf de trap op kan lopen. En de uitdrukking op het gezicht van een kind als hij of zij zijn of haar eerste stapjes zet. De gastouder stimuleert het kind in zijn kunnen maar beschermt het kind waar nodig.

Ontwikkeling van sociale competenties

Het is belangrijk voor kinderen dat zij hun sociale vaardigheden oefenen, zodat zij als evenwichtige personen kunnen functioneren in de maatschappij. Communicatie en emotie zijn hierbij belangrijke factoren. Door de omgang met leeftijdgenoten kunnen kinderen middels rollenspellen hun vaardigheden op sociaal gebied oefenen. Het is hierbij wel belangrijk, dat dit op een juiste manier gebeurt. Gastouders moeten de interactie tussen kinderen in goede banen begeleiden. Over het algemeen hebben de meeste gastouders eigen kinderen en of andere gastkinderen van ongeveer dezelfde leeftijd als het gastkind. Het leren omgaan met leeftijdsgenootjes neemt dan ook een grote plaats in.

Al vanaf jonge leeftijd ontwikkelt het kind zijn sociale competenties. Een baby haalt vooral plezier uit de contacten met de gastouder, maar kan ook genieten van het kijken naar spelende kinderen. Vanaf ongeveer een jaar gaan kinderen naast elkaar spelen en elkaar bekijken. Weer later gaan ze echt met elkaar spelen. Ze zullen dus veel van elkaar leren.

Daarom verwoordt de gastouder het gedrag van de kinderen ook steeds. De gastouder laat ze oog krijgen voor het verdriet van een ander kind. Ze betreft de kinderen bij het troosten van elkaar. Ze leert de kinderen op hun beurt wachten en elkaar te helpen. De oudere kinderen geeft ze meer verantwoordelijkheid in het helpen van de gastouder.

De gastouder bevordert de sociale competenties door:

- het aanbieden van gezamenlijke activiteiten
- het leren wachten op je beurt
- het delen van de aandacht van de gastouder
- het delen van speelgoed

De gastouder biedt tijdens iedere opvangdag een gezamenlijke activiteit aan de kinderen. Dit kan variëren van gezamenlijk knutselen of het bouwen van een duplo toren tot het uitvoeren van een dansje. De kinderen ervaren het plezier in het samen zijn en leren van elkaar verschillende vaardigheden of nemen ideeën over.

De gastouder leert de kinderen dat iedereen aan de beurt komt. Ze let erop dat niet iedere keer hetzelfde kind als eerste mag beginnen maar wisselt dit af.

In eerste instantie zal ze hierin een sterk leidende rol innemen maar probeert deze steeds minder aanwezig te laten zijn. Waardoor de kinderen de kans krijgen om het zelf te doen.

De gastouder is zich bewust dat alle kinderen evenveel aandacht krijgen. Ze wisselt met het op schoot nemen van verschillende kinderen. En is alert op de rustige kinderen die minder aandacht vragen. De gastouder benoemt dat alle kinderen lief zijn en er voor ieder kind een plaatsje is.

De gastouder leert de kinderen om samen te spelen en het speelgoed te delen. Soms is het erg moeilijk voor een kind om te wachten op zijn beurt. De gastouder maakt deze wachttijd inzichtelijk door bijvoorbeeld een kookwekker te zetten op twee minuten. Na de bel wordt het speelgoed overgeven aan het andere kind en de kookwekker wordt weer opnieuw gezet.

Spelmateriaal

Er is spelateriaal aanwezig voor zowel individueel als voor gezamenlijk spel. Het materiaal aanbod is uitdagend, grensverleggend en ontwikkelingsgericht.

Ook met materiaal zullen ze samen moeten leren delen en spelen. Hierin begeleidt de gastouder het kind van jongs af aan. De gastouder gaat erbij zitten en het voordoen.

Het spel moet in dit verband aanzetten tot gezamenlijk ervaren van plezier en succes.

Materialen die de sociaal emotionele ontwikkeling kunnen bevorderen zijn:

- spullen uit de volwassenenwereld
- fantasiemateriaal
- verkleedkleden, lappen, schmink
- sociaal spelateriaal, zoals gezelschapsspelen

Het eigen maken van waarden en normen

Het aanleren van normen en waarden speelt een belangrijke rol in het opvoeden. Het overbrengen van normen en waarden is daarnaast van groot belang voor de gewetensvorming en de persoonswording van een kind. Leren wat wel en niet mag; het kennismaken met normen en waarden evenals met de gebruiken en omgangsvormen in een samenleving is een aspect van de opvoeding dat gastouderbureau De Hout erg belangrijk vindt.

Het is van belang dat de gastouder kinderen de gelegenheid biedt zich spelenderwijs de normen en waarden en gebruiken binnen een samenleving eigen te maken. De meeste normen en waarden zijn niet universeel en absoluut; ze verschillen per cultuur, groep en tijd. Van de vraagouder(s) en het gastoudergezin wordt verwacht dat zij de normen en waarden op elkaar afstemmen, althans dat ze elkaars opvattingen kennen, respecteren en bespreken hoe ze met eventuele verschillen zullen omgaan.

De gastouder laat het kind ervaren dat hij een goed mens is door:

- deze te betrekken bij het troosten of bij het helpen van een ander kind
- taken te geven
- duidelijk uit te leggen wat er van het kind wordt verwacht
- de normen waaraan een kind moet voldoen, niet te hoog gegrepen te laten zijn
- de gastouder laat zien zelf ook menselijk te zijn en wel eens een fout te maken

Sander (6) heeft niet zo'n trek in eten, maar smeert toch nog een boterham. Hij gooit hem, na er een hap van genomen te hebben, weg. De gastouder legt uit dat het zonde is om eten weg te gooien en dat Sander van tevoren beter na had moeten denken of hij echt nog wel een boterham wilde.

Mirthe (7) bidt altijd voor het eten. De gastouder zorgt ervoor dat voordat er gegeten wordt een moment van stilte aan tafel is, zodat Mirthe de tijd krijgt om te kunnen bidden.

In dit voorbeeld leert de gastouder de andere kinderen aan tafel dat men respect moet tonen voor de geloofsovertuiging van een ander en die ander, in dit geval Mirthe, de ruimte dient te geven om hieraan uiting te geven.

De gastouder let op de volgende punten:

- het overbrengen van waarden en normen
- respect hebben voor elkaar
- voorbeeldfunctie van de gastouder

Het overbrengen van waarden en normen speelt in de opvoeding van de kinderen voortdurend een rol. Waarden geven uitdrukking aan de betekenis die mensen hechten aan bepaalde gedragingen, dingen of gebeurtenissen. Het zijn ideeën of opvattingen die aangeven hoe belangrijk mensen iets vinden.

Waarden zijn onmiskenbaar cultuur gebonden;

ze veranderen in de loop van de tijd en variëren van samenleving tot samenleving.

Normen vertalen de waarden in regels en voorschriften hoe volwassen en kinderen zich behoren te gedragen. De waarde is respect hebben voor elkaar.

Het beleid van gastouderbureau De Hout is er op gericht om kinderen te stimuleren om samen te spelen, te delen, en dus rekening met de ander te houden en de ander te respecteren.

Het is belangrijk dat kinderen op een positieve manier leren omgaan met anderen.

Van jongs af aan leren kinderen wat de normen aan waarden zijn, die binnen hun eigen gezin gelden.

Wanneer een kind wordt opgevangen in een gastgezin gelden daar meestal andere regels, dan thuis.

Hierdoor leren kinderen al op jonge leeftijd dat zij zich moeten aanpassen en inleven in andere opvattingen.

De gastouder zijn een voorbeeldfunctie voor de kinderen als het gaat om normen en waarden. Door gedragingen van de gastouder leren de kinderen zich bepaalde normen en waarden eigen te maken. De gastouder begeleidt de kinderen in hun ontwikkeling van normen en waarden.

Wanneer een kind bepaalde waarden negeert of normen en regels overtreedt, spreekt de gastouder het kind hier op aan. Het kind wordt gevraagd naar de beweegredenen en er wordt over gesproken hoe het kind in de toekomst met soortgelijke situaties om moet gaan.

Of de gastouder leert het kind op een juiste manier te handelen, door samen met het kind het gewenste gedrag uit te voeren.

De ontwikkeling van het kind

De ontwikkeling van het kind is in verschillende ontwikkelingsgebieden in te delen, namelijk:

- de motorische ontwikkeling
- de taalontwikkeling
- de cognitieve ontwikkeling
- de zelfredzaamheid

Motorische ontwikkeling

In de interacties met hun materiële omgeving, ontwikkelen kinderen vooral hun persoonlijke competentie. Gevarieerd bewegen in de ruimte en op speeltoestellen spelen bevordert de grove motoriek en daarmee ook het zelfvertrouwen van kinderen. Het gebruik van allerlei materialen in diverse typen spel (van oefen- tot constructie- tot fantasiespel) kan de fijne motoriek, de creativiteit en allerlei aspecten van de cognitieve ontwikkeling bevorderen.

Taalontwikkeling

Het stimuleren van de taalontwikkeling is zeer belangrijk. Dit omdat de spreektaal samen met de lichaamstaal het kind de mogelijkheid biedt zijn gevoelens te uiten, maar ook kenbaar te maken wat zijn gevoelens zijn. Het kunnen benoemen van feiten, ervaringen, gevoelens en situaties maakt begrijpen en herinneren mogelijk. De wereld van het kind wordt hierdoor geordend en veilig.

Bij kinderen die de spreektaal nog niet (geheel) beheersen treedt gastouder op als tolk. Door actief naar het kind te luisteren (Gordon methode), bijvoorbeeld naar zijn lichaamstaal, vertaalt de gastouder als het ware de gevoelens van het kind. Het kind voelt zich hierdoor begrepen en geaccepteerd wat weer onontbeerlijk is voor het ontwikkelen van een positief zelfbeeld.

Belangrijke punten uit Gordon's visie voor het stimuleren van de taalontwikkeling en de persoonlijke ontwikkeling zijn:

- de gastouder kijkt aandachtig en luistert goed naar het kind
- de gastouder laat het kind weten dat zij het hoort en ziet
- de gastouder reageert, zonder te oordelen, op wat het kind zegt
- de gastouder benadert elk kind als individu op een respectvolle manier
- de gastouder spreekt het kind aan op zijn gedrag en niet op zijn persoon
- de gastouder geeft zoveel mogelijk ik boodschappen naar het kind. Dat wil zeggen dat ze in deze boodschap het gevoel, het gedrag en het gevolg benoemt
- de gastouder vermijdt in de ontkennende vorm te praten tegen het kind
- de gastouder prijst het kind zoveel mogelijk in plaats van het te bekritisieren

De gastouder stimuleert de kinderen zich zoveel mogelijk in taal uit te drukken. Als een kind gewend is, uit te leggen waarom hij iets wil of juist niet wil, ontstaat er tussen de kinderen meer begrip en draait het minder snel uit op conflict situaties. De gastouder spreekt algemeen beschaafd Nederlands met de kinderen en met elkaar en heeft hierin een belangrijke voorbeeldfunctie.

Cognitieve ontwikkeling

Voor het bevorderen van de cognitieve ontwikkeling worden activiteiten aangeboden over vormen, kleuren, cijfers, letters, dagen, maanden en seizoenen.

Hierbij worden de volgende materialen gebruikt:

- (voor) leesboeken, kijkboeken, constructiemateriaal, puzzels, vormen en kleuren
- Expressiemateriaal, zoals verf- en tekenmateriaal, klei, papier, hout, poppenkast, muziek en instrumenten.

Zelfredzaamheid ontwikkeling

De zelfredzaamheid is een belangrijk onderdeel voor het gevoel van de persoonlijke competentie.

Deze kan worden bevorderd door:

- taken te geven
- kinderen leren om te zorgen voor hun eigen hygiëne
- kinderen zelf dingen eerst te laten ontdekken, uitvinden en niet te snel te helpen of in te grijpen, de autonomie van het kind wordt hiermee gerespecteerd
- gelegenheid te geven om te experimenteren

De gastouder heeft kennis over de ontwikkeling van het kind in de verschillende leeftijdsfasen. Haar pedagogisch handelen is afgestemd op deze ontwikkeling.

De ontwikkeling van een baby

De ontwikkeling van een baby gaat in een razendsnel tempo. In het begin reageert een baby met reflexen, maar geleidelijk aan krijgt hij hier meer controle over. Een baby krijgt meer controle over zijn spieren en kan daarom bewust een speeltje oppakken. Dit is belangrijk voor een goede ontwikkeling van de oog- handcoördinatie. Omdat baby's nog niet kunnen praten, gebruiken ze hun gezichtje, armpjes, beentjes, ademhaling en stem om zich uit te drukken. Een baby luistert niet naar woorden, maar reageert wel op de manier waarop die worden uitgesproken. Zo praten (gast)ouder en baby voortdurend met elkaar, zonder woorden. Gaandeweg gaat de baby zich ontwikkelen op het gebied van taal en gebruikt een afwisseling van medeklinkers en klinkers.

Hij brabbelt en doet dit later ook terwijl hij een speeltje onderzoekt. Hij gebruikt zijn eerste 'woordjes': mummum, baba, abba, hada-hada, data, tata, enz. Baby's overall ter wereld gaan op deze leeftijd allemaal met dezelfde klanken brabbelen. Vervolgens zal iedere baby dit gebrabbel verder uitwerken tot de taal die om hem heen het meest wordt gepraat.

Het leren van een baby heeft drie kenmerken:

- een baby leert door ervaring
- een baby leert door na te doen
- een baby leert door te herhalen

Wanneer een baby positief wordt benaderd tijdens het op zijn manier oefenen van zijn motorische en sociale vaardigheden, zal dit een positief effect hebben op zijn ontwikkeling van deze aspecten. Wanneer en of een kind gaat kruipen verschilt per kind. Gemiddeld gaat een kind op de leeftijd van 8 maanden kruipen. Sommige kinderen blijven zitten en vinden op deze manier ook een manier om vooruit te komen. Wanneer een baby doorheeft, dat hij zelf kan voortbewegen gaat er een nieuwe wereld voor hem open. Hij kan nu nog veel meer ontdekken. Van essentieel belang is nu, dat de omgeving waarin een baby zich voortbeweegt veilig is, zodat een baby vrij op onderzoek uit kan. Gemiddeld gaat een kind op de leeftijd van 14 maanden (los)lopen. Het ene kind doet dit wat sneller dan het andere kind. Opnieuw verandert er weer een heleboel voor het kind. Want met de eerste stapjes die een baby zet doet de peuterfase zijn intrede.

Ontwikkeling van een peuter

De omgeving van een peuter moet heel veilig zijn en hij moet voortdurend in de gaten worden gehouden. Een peuter kan niet alleen lopen, maar ook klauteren en klimmen. Hij kan nu bijvoorbeeld zelf zijn bedje uit klimmen en de trap opgaan.

Ergens tussen het tweede en het vierde levensjaar wordt de peuter zindelijk. Gastouders en ouders maken hier samen afspraken over hoe het zindelijk worden wordt begeleid.

Echter, zindelijkheidstraining heeft pas zin als aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- het kind moet de sluitspieren kunnen beheersen
- het kind moet kunnen aanvoelen wanneer het moet poepen of plassen
- het kind moet zindelijk willen worden

Een peuter kan nog niet logisch nadenken en heeft daardoor geen inzicht in oorzaak en gevolg. Het denken van de peuter is nog heel erg concreet. Omdat een peuter nog geen onderscheid kan maken tussen wat leeft en wat niet leeft, tussen werkelijkheid en fantasie, gaat een peuter zelf verklaringen zoeken voor datgene wat hij niet begrijpt. Motorisch is het kind steeds beter in staat om zich vrij te bewegen en letterlijk afstand te nemen.

Dit letterlijk afstand nemen en individu worden heeft als gevolg dat het kind veel nee gaat zeggen. De peuter leert NEE zeggen om te zien in hoeverre hij/zij de omgeving kan beïnvloeden en om zijn eigen wil uit te proberen. Een peuter kan driftig reageren omdat het zijn emoties nog niet onder controle gehouden. Duidelijk zichtbaar is de ontwikkeling tot individu wanneer het kind ik kan zeggen. Ook het spel van de peuter verandert. Het zet niet zomaar wat blokken op elkaar. Nee, het bouwt een huis.

Het kind kan het spel nu gebruiken om iets na te spelen, iets te vertellen, z'n fantasie te uiten. De taalontwikkeling van een peuter gaat snel. Een zuigeling brabbelt alleen nog maar, maar een peuter kan vrij snel enkele kleine zinnestelsels samenstellen. Meestal combinaties van twee woorden. Later worden dit drie woorden, totdat een peuter hele zinnen kan samenstellen. Een peuter van bijvoorbeeld drie jaar kan redelijk goed praten, slechts enkele letters kunnen nog niet helemaal correct worden uitgesproken. Als een peuter van drie jaar iets te enthousiast iets wil vertellen, kan een peuter nog wel eens terugvallen in gebrabbel en begrijpen mensen vaak niet wat hij bedoelt. Het is belangrijk hier veel geduld voor te hebben, zodat de peuter niet onzeker wordt.

Op het gebied van de sociale ontwikkeling leert de peuter steeds meer. Zo legt een peuter makkelijker sociale contacten en kan deze ook onderhouden. Een praatje maken met de burens of een medewerker in een winkel, vinden peuters vaak erg gezellig.

Tijdens het spelen is bewegingsspel een favoriet samen met het constructiespel. Een peuter van twee jaar speelt graag naast andere kinderen, maar een peuter van drie jaar begint het leuk te vinden om samen met een ander kind te spelen.

Wanneer de leeftijd van een peuter richting de vier jaar gaat, wordt het spel bewuster gespeeld.

Kinderen gaan dan de rollen verdelen.

Ontwikkeling van een kleuter

Kleuters hebben, net als peuters, een heel eigen kijk op de wereld. Ze leven in een magische wereld waarin fantasie en werkelijkheid door elkaar heen lopen. Bomen hebben pijn als ze de blaadjes verliezen, de wind blaast je hoog de wolken in en insecten eten je op. Ze hebben een soort microscopische aandacht voor hun lichaam: een vlieg op het been van je kleuter kan genoeg zijn voor totale paniek. Wat kleuters niet begrijpen, vullen ze in met hun fantasie.

Kleuters (en peuters) hebben geen besef van afstand (waar houdt de zee op?), van tijd (wordt het echt weer licht?) en van oorzaak en gevolg (waar blijft de roltrap als hij wegglijdt?)

Vaak legt een kleuter verbanden die niet kloppen.

Het hoogtepunt van deze magische periode ligt tussen vier en vijf jaar. Pas als kinderen zes à zeven jaar zijn, kunnen ze het verschil beter maken tussen werkelijkheid en fantasie.

Kleuters: ik en de anderen

Kleuters worden groot en flink. Ze kunnen al veel dingen zelf, maar blijven nog echte speelvogels en zullen al spelend leren. Kleuters rennen, klimmen, fietsen, schommelen, knippen, plakken, kleuren.... Ze oefenen de gehele dag. De kleuter wil veel weten en stelt de hele dag waaromvragen. Het is voor hem de manier om de wereld te ontdekken en veel te leren.

De kleuter leert dat de wereld niet alleen om hem draait. Er zijn andere kinderen waarmee hij moet delen. Hij moet rekening houden met de regels van volwassenen. Dat is voor een kleuter nog vaak moeilijk. Het vraagt veel oefening te leren omgaan met andere mensen: volwassenen en kinderen.

Kleuters vinden het fijn om samen te zijn met andere kinderen. Samen spelen is leuker dan alleen! Maar met andere kinderen spelen is ook moeilijk. Er komt vaak ruzie van omdat kleuters nog dikwijls hun eigen zin willen doen.

Samen spelen moeten ze leren en daarom moeten volwassenen regelmatig helpen: luisteren, benoemen, bemiddelen, alternatieven bieden, zelf laten oplossen. Daarbij is het voor kleuters belangrijk dat er verteld wordt wat wel/ niet kan, dat er veel samen wordt gedaan, dat er verteld wordt wat hij goed doet en wat hij niet goed doet.

Hoewel een kleuter wel wil luisteren naar zijn ouders, maakt zijn sterke wil het hem moeilijk. Hij zal zijn best doen, maar het gaat niet altijd lukken. Ze zijn dan ook nog vaak ongehoorzaam, ongeduldig en kunnen maar moeilijk stil zitten en op de beurt wachten.

Een kleuter vergeet regelmatig wat afgesproken is. Hij begrijpt ook nog niet alles. De wereld kan voor een kleuter soms heel ingewikkeld en onduidelijk zijn. Een kleuter gaat zich kunnen identificeren met een ander. Een kleuter wil graag lijken op degene die hij bewondert. Hij probeert net zo te praten of te lopen als die persoon, maar hij neemt ook de mening en houding over. In eerste instantie is dit vaak van vader of moeder of een televisie figuur.

Tekenen bevordert de sociaal-emotionele ontwikkeling. Naarmate kinderen groter worden, geven hun tekeningen een steeds betere afspiegeling van de werkelijkheid weer. De ontwikkeling gaat stapsgewijs en is voor elke kind, waar ook ter wereld, hetzelfde. De zogeheten "kopvoeter" is de eerste tekening waarbij zichtbaar is wat er wordt uitgebeeld. Op driejarige leeftijd ontstaan ze meestal voor het eerst. Een ronde of vierkante vorm stelt het hoofd voor en daarin worden de ogen en de mond getekend. Onder het hoofd worden strepen gezet die de benen voorstellen. Op hun ooghoogte zien ze de benen en wanneer de volwassene zich naar de kleuter buigt, zien ze het gezicht. In de volgende fase begint bijna elk kind onderaan het blad de grond te tekenen en bovenaan de lucht. Daartussenin kan hij vervolgens diverse figuren tekenen: een mens, een huis, een vogel, een bloem, een dier.

Ontwikkeling van een schoolkind

Op lichamenlijk gebied gebeurt er niet veel bij het schoolkind. Pas in de laatste klassen van de basisschool begint er op lichamenlijk en geestelijk gebied veel te veranderen. Bij meisjes zal dit eerder beginnen dan bij jongens. In de lagere school zetten kinderen flinke stappen vooruit. En dit op alle terreinen. In de schoolleeftijd staat alles in het teken van leren.

- leren lezen, schrijven, rekenen
- leren fietsen, de bus nemen, naar de winkel gaan (de wereld wordt groter)
- leren om je eigen plan te trekken (jezelf verzorgen, kamer opruimen, huiswerk maken)
- leren omgaan met anderen (afspreken met vriendjes, delen, ruzies oplossen)

Tijdens de lagere schoolleeftijd wordt de wereld van de kinderen groter en groter. Het schoolkind blijft niet langer thuis zitten, maar wil op verkenning uit. Hij stapt steeds andere kringen binnen: school, vrienden, clubs, enz.) en leert zo nieuwe mensen kennen.

Dit vraagt zelfvertrouwen: hij weet wat hij kan en heeft vertrouwen in de dingen die hij doet.

Sommige kinderen worden met zelfvertrouwen geboren, andere kinderen zijn in aanleg angstig.

Kinderen die veel negatieve commentaar horen, hebben op den duur geen vertrouwen in zichzelf.

(Gast)ouders kunnen veel invloed hebben op het zelfvertrouwen van hun kind(eren). Het is goed om als (gast)ouders aan te geven wanneer het kind iets goed doet en wanneer bijvoorbeeld het gedrag, niet goed is. De sfeer waarin dit gebeurt blijft wel positief. Tussen zes en twaalf jaar krijgen kinderen meer en meer eigen bezigheden. Ze leren wat ze graag willen en leren stilaan waar ze goed in zijn. Interesse tonen waarin ze bezig zijn vergroot het zelfvertrouwen.

Een acht tot tienjarige

Achtjarigen gaan zich steeds meer bezighouden met wie ze zijn. Ze willen zich meten met andere kinderen en kunnen slecht tegen hun verlies. Ze zijn volop bezig om zichzelf neer te zetten en te bewijzen. Deze onderlinge competitie kan geen kwaad, zolang er maar aandacht is voor iedereen en er in de klas geen pikorde ontstaat.

Vanaf groep vijf begint groepsdruk mee te spelen. Kinderen worden soms keihard uit de groep gezet, soms met dreigende taal. Zo kan een kind helemaal van slag thuis komen als hij niet is gevraagd voor een partijtje of uit een clubje is gezet. Een luisterend oor is dan zeer welkom.

De verzorging en leefruimte van kinderen

Ieder gastkind heeft recht op voldoende aandacht en liefdevolle verzorging. Gastouderbureau De Hout controleert dan ook zeer regelmatig dat alle kinderen voldoende aandacht krijgen. Dit gebeurt onder andere door de strikte handhaving van de regels voor groeps grootte en leeftijdsopbouw welke door de GGD zijn vastgesteld.

- de gastouder mag maximaal 6 kinderen van 0-13 jaar opvangen. Daarbij worden eigen kinderen tot 10 jaar meegeteld.
- de gastouder mag niet meer dan 5 kinderen tegelijk opvangen, als deze kinderen allemaal jonger zijn dan 4 jaar, inclusief eigen kinderen tot 4 jaar.
- er mogen maximaal 4 kinderen van 0 en 1 jaar tegelijk aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar. Ook weer inclusief eigen kinderen van die leeftijd.

Daarnaast adviseert gastouderbureau De Hout om niet meer dan 4 kinderen onder de vier jaar op te vangen inclusief eigen kinderen. Bovendien wordt er in overleg met de gastouder gekeken naar de leeftijdsopbouw. Het hebben van een leeftijdsgenootje is voor de gastkinderen gewenst omdat er zo vriendschappen ontstaan. En de sociale ontwikkeling wordt gestimuleerd. Esmaralda observeert tijdens haar bezoeken of ieder kind genoeg aandacht, zorg en liefde ontvangt.

En de gastouder dus het werk aankan. Punten als het betrekken van alle kinderen tijdens activiteiten, het verdelen van aandacht en het rekening houden met verschillende dagritmes zijn voorbeelden van gespreksonderwerpen. Maar ook of de opvanglocatie voldoet aan de hygiëne en veiligheidseisen van De Hout.

Kwaliteitseisen voor de gastouder

Gastouderbureau De Hout stelt hoge eisen aan de gastouders. Zij dragen de zorg voor het meeste dierbare van ouders: de kinderen. Als een gastouder zich aanmeldt bij het bureau volgt eerst een kennismakingsgesprek.

Esmaralda moet direct “ een goed gevoel” hebben bij de gastouder. Dit klinkt zweverig maar heeft alles te maken met de manier van communiceren en de houding van de gastouder. Openheid, vriendelijkheid en eerlijkheid zijn hierin eerste goede indrukken. Ook een verzorgde en frisse indruk van de opvanglocatie zijn van belang.

Gastouders die aangesloten zijn bij gastouderbureau De Hout moeten uiteraard ook voldoen aan de volgende eisen:

- gastouders hebben een vriendelijk karakter en hebben geduld in de omgang en opvoeding met kinderen
- gastouders hebben een minimaal het MBO-2 Helpende Zorg en Welzijn diploma.
- gastouders en huisgenoten van 18 jaar of ouder, hebben een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) gegeven aan gastouderbureau De Hout
- gastouders spreken tijdens de opvang goed Nederlands
- gastouders zijn fysiek en mentaal in staat om kinderen op te vangen
- de minimumleeftijd van gastouders is 20 jaar
- gastouders moeten zich kunnen vinden in de pedagogische principes van gastouderbureau De Hout

Meer informatie over de eisen en kwaliteiten van de gastouder vindt u in het algemene beleidsplan.

Kwaliteitseisen voor de opvanglocatie.

Elk kind heeft recht op een goede en liefdevolle lichamelijke verzorging in een gezonde omgeving waarin het risico op ziektes, infecties en ongelukken zoveel mogelijk beperkt is. Een goede en liefdevolle verzorging bestaat hierin dat de gastouder het kind op gezette tijden te eten en drinken geeft, dat hij/zij het jonge kind tijdig verschoont en dat het kind voldoende rust en beweging krijgt. Bij dit alles is het belangrijk dat het kind voldoende persoonlijke aandacht en warmte ervaart. De omgeving van het kind dient niet alleen hygiënisch en gezond te zijn, maar ook veilig en vertrouwd. Met de term 'veilig' wordt hier in eerste instantie bedoeld op de fysieke veiligheid van het kind. De gastouder is ervoor verantwoordelijk dat huis en tuin veilig zijn ingericht. De gastouder handelt naar de richtlijnen uit de protocollen voor handhaving van de hygiëne en veiligheidseisen.

Eisen aan de opvanglocatie

Aan de woonomgeving van de gastouder, waar zij haar gastkinderen opvangt stelt gastouderbureau De Hout hoge eisen. Indien de opvang door de gastouder plaatsvindt in de woning van de ouder(s), gelden vanzelfsprekend dezelfde eisen voor de woning van de ouder(s). Ieder jaar wordt een risico-inventarisatie veiligheid en een risico-inventarisatie gezondheid gemaakt. Aan de hand van vaste regels wordt de omgeving van het gastkind gescreend op veiligheid en hygiëne. Deze regels zijn omschreven in protocollen. Evenals de maatregelen die genomen worden om de risico's te verminderen. Na de risico-inventarisatie maakt de houder een Plan van Aanpak waarin de afspraken voor risicovermindering staan vermeld. Indien u de risico-inventarisatie van de woning van uw gastouder wilt inzien dan kunt u deze inzien in de woning van de gastouder of opvragen bij Esmaralda. De opvanglocatie moet voldoen aan de volgende eisen:

- indien er kinderen tot 1,5 jaar worden opgevangen is er een aparte slaapruiimte en bed voor deze kinderen*
- er zijn binnen en buiten voldoende speelmogelijkheden, afgestemd op het aantal en de leeftijd van de op te vangen kinderen. Het speelgoed is afgestemd op de leeftijd en ontwikkeling van de kinderen
- de gastouder woont en werkt in een huis of appartement met een aangrenzende tuin/ balkon, de speelruimte** binnen en buiten is in ieder geval 3 m2 per kind (in woonkamer en aangrenzende ruimtes en afgeschermdde tuin).
- de woning is altijd volledig rookvrij
- er zijn voldoende goed functionerende rookmelders, beschreven in protocol brandveiligheid
- de opvanglocatie voldoet aan de eisen vanuit de Risico-inventarisatie Gezondheid en veiligheid en afspraken worden nageleefd naar deze richtlijnen. RIE liggen op de locatie voor inzage.

*De grootte van de slaapruiimte is afgestemd op het aantal kinderen in die leeftijdscategorie. Ieder kind heeft een eigen bed. Voor alle kinderen onder de twee jaar is een aparte slaapplaats aanwezig. Ieder kind onder de twee jaar heeft een eigen bedje en hoeft niet te wachten met slapen totdat een ander kind wakker is. Bedjes mogen in 1 slaapkamer staan indien de kinderen goed in slaap komen. Voor baby's wordt een rustige eigen slaapplaats geadviseerd.

** Gastouderbureau De Hout rekent 3 m2 speelruimte per kind. Deze speelruimte is kale vloeroppervlakte voor kinderen tot 2 jaar. Kinderen in deze leeftijd hebben ruimte nodig om te kunnen kruipen en op de grond te kunnen spelen. De speelruimte voor kinderen vanaf 2 jaar bestaat uit kale vloerruimte maar ook uit speelruimte aan tafel en/of op de bank. Kinderen in deze leeftijd maken meer gebruik van deze ruimtes om tot spel te komen. Meegerekend worden de aangrenzende ruimtes die direct overzichtelijk zijn voor de gastouders. Niet meegerekend worden onveilige ruimtes als bijvoorbeeld een open keuken waarin op dat moment wordt gekookt, of een gang waarin een vrije doorgang is naar de eerste verdieping. Meer informatie vindt u in het algemeen beleidsplan van De Hout.

Eerste hulp bij ongevallen

Een gastouder wordt in het bestand van gastouderbureau De Hout opgenomen wanneer zij een cursus EHBO van het Oranje Kruis specifiek voor kinderen heeft gevolgd en jaarlijks een herhalingscursus bijwoont. Daarnaast is de gastouder op de hoogte van het protocol "Ongevallen" en registreert incidenten tijdens de opvang.

Gastouderbureau De Hout vindt het belangrijk dat een gastouder in ieder geval weet wat zij moet doen in gevallen van:

- snij- en schaafwonden
- brandwonden
- kneuzingen en verstuikingen
- verstikking
- vergiftiging

Tevens vinden wij het belangrijk, dat een gastouder weet hoe zij een baby of een kind moet reanimeren. Tijdens de cursus EHBO wordt dit uitgebreid geoefend met behulp van speciale reanimatiepoppen.

Ziekte van een (gast)kind

Wanneer een gastouder de indruk heeft, dat het kind ziek is of ziek aan het worden is, wordt er direct contact opgenomen met de ouders. Er wordt naar een passende oplossing gezocht. De beslissing kan zijn, dat het kind door de ouders wordt opgehaald. Deze beslissing ligt bij de gastouder, omdat bij opvang van een ziek kind, instemming van ouders van de overige (gast)kinderen noodzakelijk is. Een gastouder heeft voor ieder (gast)kind een eigen thermometer en maakt afspraken met de ouders hoe te handelen wanneer het (gast)kind koorts heeft.

Daarnaast heeft gastouderbureau De Hout een protocol voor omgaan met zieke kinderen waarin duidelijke richtlijnen staan beschreven wanneer een kind wel of niet kan worden opgevangen door de gastouder. Hierin is vooral gelet op besmettingsgevaar van andere kinderen en het welzijn van het zieke kind.

Tevens is de gastouder alert op signalen van een dan heersend virus en zal handelen volgens de richtlijnen van de GGD en de RIVM.

Persoonlijke hygiëne van een (gast)kind

Bij het verschonen van de kinderen wordt er alles aan gedaan om vervuiling c.q. besmetting te voorkomen. (Gast)kinderen worden daarom regelmatig verschoond. Het wordt de (gast)kinderen aangeleerd voor en na het eten en na het toiletbezoek hun handen te (laten) wassen. De richtlijnen en regels worden beschreven in het protocol over veiligheid en hygiëne. Daarnaast worden deze richtlijnen besproken tijdens de risico-inventarisatie bij de gastouder thuis.

Gastouderbureau De Hout adviseert aan alle gastouders om een desinfecterende zeep te gebruiken om eigen handen en die van de (gast) kinderen na toiletgebruik, buitenspelen en voor/na het eten goed te kunnen reinigen. Daarnaast informeert het bureau de gastouders omtrent de richtlijnen om besmetting te voorkomen, deze staan in het protocol Omgaan met Ziekte beschreven.

Maaltijden

In eerste instantie wordt voor baby's tijdens de gastouderopvang het ritme van thuis overgenomen en is het mogelijk dat (gast)kinderen allemaal om een verschillende tijd een maaltijd nuttigen. Naarmate de kinderen groter worden, gaan ze meer op een zelfde tijdstip eten. Het gebruik van een maaltijd of een tussendoortje krijgt dan het karakter van een gezamenlijke activiteit.

Voeding voor kinderen onder de twaalf maanden wordt door de ouders meegegeven. Wanneer het (gast)kind de leeftijd van 1 jaar heeft bereikt, kan het met de gastouder mee eten. Wanneer een kind een speciaal dieet heeft, wordt dit door de gastouder gevolgd. De ouder dient speciale voeding wel mee te geven.

Een gastouder draagt zorg voor een gezonde voeding, zoals vers fruit en houdt daar rekening mee bij het geven van een tussendoortje.

Slapen

Gastouders verzorgen voor ieder gastkind een eigen bed om in te slapen in een slaapkamer. Om veiligheidsredenen slapen baby's op hun rug in een slaapzak. Regelmatig dienen de lakens en hoeslakens te worden gewassen, bij voorkeur na iedere opvangdag. Daarnaast beschikt heeft gastouderbureau De Hout een protocol "Veilig Slapen" om gastouders te adviseren en voor te lichten over het op een veilige manier laten slapen van baby's en jonge kinderen. Ook wordt geadviseerd om het slaapritueel van thuis zoveel mogelijk over te nemen. Vaak helpt het om een vertrouwde knuffel of een doekje met de geuren van mama of papa bij het kind in bed te laten. Uiteraard dienen hiervoor de veiligheidsvoorschriften in acht te worden genomen.

Het eigen slaapritme van ieder kind wordt zoveel mogelijk gevolgd, maar als het kind aangeeft niet te willen slapen, door bijvoorbeeld te huilen, is het niet de bedoeling dit te forceren. Het kind wordt uit bed gehaald en op een later tijdstip wordt het nog eens geprobeerd. Indien het kind een moeilijke slaper is maar het zijn slaap wel nodig is, kan de bemiddelingsconsulent een slaapproefing afspreken met de gastouder en de ouder. In deze training staat het gevoel van veiligheid bij het kind bovenaan. Esmaralda adviseert indien nodig de gastouder ter ondersteuning bij inslaap problemen.

Belonen en corrigeren

Soms laten kinderen ongewenst gedrag zien en overtreden ze herhaaldelijk een regel. Negeren en afleiden zijn vaak succesvolle manieren om ongewenst gedrag in gewenst gedrag te laten veranderen.

Corrigeren kan op verschillende manieren:

- door een oplossing aan te dragen of het kind zelf een oplossing te laten zoeken
- door het kind af te leiden
- door uit te leggen waarom het gedrag niet goed wordt gevonden
- door een afkeurende of boze blik

Echter, soms werken de manieren niet voldoende en moet de gastouder de time-out methode toepassen. De time-out methode vindt plaats na een eerste waarschuwing en uitleg en is in verhouding tot de overtreding en volgt kort na het begaan van de overtreding. Op die manier leert het kind de relatie tussen het gedrag en de sanctie te begrijpen. Bij het corrigeren gaat het erom dat de gastouder het gedrag van het kind afkeurt en niet zijn persoon. Het hanteren van de 'time-out' methode wordt in overleg toegepast.

Tijdens de time-out kan het kind even tot rust komen en nadenken over wat er nu is gebeurd. Hoelang een kind 'time-out' krijgt hangt af van de leeftijd van het kind.. Even tot rust laten komen en de gebeurtenis laten bezinken is dan meestal al voldoende. De richtlijn bij het straffen op deze manier is, dat een kind voor elk levensjaar een minuut 'time-out' krijgt. Belangrijk is om duidelijk en streng het kind te vertellen waarom het een time-out krijgt, de time-out uit te laten zitten op de daarvoor bestemde plek en de time-out goed af te sluiten. De afsluiting geschiedt door rustig te benoemen waarvoor het kind op de time-out plek heeft gezeten en dat de correctie nu is afgelopen. Een dikke knuffel is zeer gewenst.

Ouders en gastouders maken samen afspraken over gewenst en ongewenst gedrag van het kind.

Ouders dienen aan te geven welk gedrag zij afkeuren en hoe hier mee omgegaan dient te worden. Op deze manier kan er voor een kind geen onduidelijkheid ontstaan wat waar wel en niet mag.

(Gast)ouders moeten wel consequent zijn in het afkeuren van onacceptabel gedrag. Teveel afkeuren is niet gewenst, omdat dat het zelfbeeld van het kind in gevaar brengt.

Wanneer er ingeval van ongewenst gedrag straffen worden gegeven is het belangrijk dat:

- de straf past bij de leeftijd van het kind
- de straf moet passen bij de daad
- het kind weet waarom hij straf krijgt
- de straf zo snel mogelijk na het ongewenste gedrag gegeven wordt
- de straf een duidelijk begin en einde heeft
- er niet te vaak wordt gestraft

Belonen en Positief opvoeden

Door beloning en positief opvoeden bouwt een kind zelfvertrouwen op en een goede band met ouder en gastouder. Bovendien leert het kind de juiste gedragsregels waardoor negatief gedrag zal afnemen. Positief opvoeden is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind op alle gebieden.

Als je kind jou iets wil laten zien, stop dan waarmee je bezig bent en geef aandacht aan je kind. Het is belangrijk om vaak korte periodes in elkaars gezelschap te zijn en samen dingen te doen die jij en je kind allebei leuk vinden

Geef je kind vaak blijk van je affectie door lichamelijk contact. Meestal vinden kinderen het fijn om geknuffeld te worden of je hand vast te houden.

Praat met je kind over dingen waar het geïnteresseerd in is en vertel je kind ook wat je zelf die dag hebt meegemaakt.

Prijs je kind gericht als het iets doet, dat voor jou voor herhaling vatbaar is, bijvoorbeeld: "Wat goed dat je meteen doet wat ik vraag".

Het ligt voor de hand, dat kinderen vervelend zijn als ze zich vervelen. Zorg voor genoeg materiaal en activiteiten voor binnen en voor buiten, bijvoorbeeld brooddeeg, kleurpotloden en kleurboeken, karntonnen dozen, verkleedpartijen, een speelhut of speeltent.

Leer je kind nieuwe vaardigheden door die eerst voor te doen en geef je kind dan de kans om het zelf te doen. Spreek bijvoorbeeld thuis op een beleefde manier met elkaar en stimuleer je kind ook om netjes te praten, bijvoorbeeld door "alsjeblieft" of "dankjewel" te zeggen en geef je kind een complimentje als het zijn best doet om dat ook te doen.

Maak duidelijk, dat er grenzen zijn aan wat je van je kind accepteert. Neem de tijd om met het hele gezin te praten over de regels die in huis gelden en maak je kind ook duidelijk wat de consequentie is als regels overtreden worden.

Als kinderen ongehoorzaam of stout zijn, blijf dan rustig en geef de duidelijke instructie, dat het afgelopen moet zijn en vertel ook wat je wel wilt, bijvoorbeeld: "Hou op met ruziemaken en ga samen spelen". Geef een complimentje als ze dat ook doen. Als ze doorgaan, geef dan de consequentie, die daaraan vast zit, die natuurlijk wel in verhouding moet zijn.

iWees realistisch in de verwachtingen die je hebt. Alle kinderen zijn van tijd tot tijd ongehoorzaam of stout en het zal zeker voorkomen, dat discipline problemen geeft. De perfecte ouder proberen te zijn leidt alleen maar tot frustraties en teleurstellingen.

Zorg ook goed voor jezelf. Het is moeilijk om een rustige en ontspannen ouder te zijn, als je gespannen bent, als je je zorgen maakt, als je depressief bent. Probeer elke week genoeg tijd vrij te maken om je te ontspannen of dingen te doen die je leuk vindt.

Aandacht geven aan gewenst en positief gedrag werkt altijd stimulerend en lonend. De gastouder probeert dan ook vaker te belonen dan te straffen. Belonen bestaat bij voorkeur uit het geven van aandacht en complimentjes en niet uit het geven van snoep, speelgoed en dergelijke.

Aandachtspunten bij het belonen van kinderen:

- let vooral op de positieve gedragingen van een kind
- geef beloningen zo snel mogelijk na het gewenste gedrag
- maak duidelijk welk gedrag wordt beloond
- zorg dat de beloning past bij een kind

Signalering ontwikkeling

Door hun ervaring met kinderen in verschillende leeftijden hebben gastouders zicht op de ontwikkelingsaspecten van kinderen. Wanneer een gastouder opmerkt dat een gastkind voor of achterloopt in zijn of haar ontwikkeling, dan praat de gastouder in overleg met Esmaralda, hierover met de ouders. De gastouder krijgt daarnaast advies van het gastouderbureau om de ontwikkeling van het kind te stimuleren. Bij ontwikkeling gerelateerde problemen wordt altijd gezocht naar mogelijkheden om de opvang binnen het gastgezin te continueren als dit in het belang van het kind is. Regelmatig overleg met de ouder(s) en gastouder is hierin essentieel.

Expertises in ondersteuning De Hout

De directeur van gastouderbureau De Hout, Esmaralda Buschman is gediplomeerd pedagoge en heeft als zodanig een jarenlange ervaring opgebouwd. Zij begeleidt de gastouders in alle voorkomende aandachtsgebieden. Daarnaast biedt zij advies en intervisie aan de aangesloten gastouders. Gastouderbureau De Hout houdt de vinger aan de pols van haar dienstverlening. Ongeveer drie maanden van de opvangperiode wordt een bezoek af gelegd waarvan verslag gemaakt wordt. Gemiddeld bezoekt Esmaralda 3 keer per kalenderjaar het gastgezin.

Daarnaast vinden er incidentele bezoeken plaats.

Gastouderbureau De Hout hanteert verschillende protocollen. Deze zijn op te vragen bij Esmaralda. Deze kunnen digitaal verzonden worden. Iedere gastouder heeft deze protocollen ook in haar bezit.

Activiteiten

Gastouderbureau De Hout waarborgt dat gastouders baby's en dreumesen een liefdevolle verzorging bieden en dat zij eenvoudige activiteiten aanbieden om de ontwikkeling van motorische en sociale vaardigheden te stimuleren. Wanneer een gastouder het kind bijvoorbeeld verschoont zorgt de gastouder ervoor om contact te krijgen met het kind. Zij praat met het kind door bijvoorbeeld te zeggen wat zij doet. Ook tijdens het voeden maakt de gastouder contact met het kind door hem liefde en geborgenheid te bieden.

Gastouderbureau De Hout vindt het essentieel dat gastouders peuters en kleuters ook liefdevol de individuele aandacht geven die ze nodig hebben om op een natuurlijke manier te kunnen ontwikkelen. Gastouders stimuleren peuters en kleuters in overeenstemming met de aard en aanleg van het kind. Gastouders bieden hun gastkind activiteiten aan en houden daarbij rekening met de leeftijd van het individuele kind.

De gastouders kunnen de volgende activiteiten aanbieden:

- voorlezen of boekjes kijken
- liedjes zingen
- spelen met natuurlijke materialen als zand en water
- voelspelletjes met verschillende materialen
- woordspelletjes
- knutselen met natuurlijke materialen als stokjes en bladeren
- tekenen of verven met vingerverf
- plakken
- spelletjes spelen
- buiten spelen met een bal of fietsje
- imitatiespelen als helpen met tafel schoonmaken
- eendjes voeren
- naar een kinderboerderij gaan
- een speeltuin of de bibliotheek in de buurt bezoeken

Gastouderbureau De Hout vindt het belangrijk dat gastouders schoolkinderen een aangename afwisseling bieden na een drukke schooldag. Een gastouder geeft het kind aandacht en toont interesse in de ervaringen van het kind op school. De nadruk ligt vooral op een plezierige en verantwoorde invulling van de vrije tijd. De gastouder biedt het schoolkind de mogelijkheid te ontspannen na een schooldag of de gastouder biedt het kind de gelegenheid om rustig huiswerk te maken.

De opvang van jonge schoolkinderen vormt een verlengde van de opvang van oudere kleuters. De gastouder geeft veel begeleiding. De opvang van oudere schoolkinderen is lossier. Met ouders worden duidelijke afspraken gemaakt over de vrijheden van het kind. Denk hierbij aan het buitenspelen van een 8 of 9 jarige.

Dagindeling

Het is in het belang van het kind dat de wijze van verzorging thuis en bij de gastouder op elkaar zijn afgestemd. Op die manier ervaart het kind, ondanks dat het in verschillende omgevingen verblijft, een zekere regelmaat en structuur waardoor het zich zeker en veilig kan voelen.

Om dit te bereiken maken vraagouder en gastouder afspraken met elkaar over de verschillende aspecten van de verzorging:

- voeding: welke voeding, hoe vaak, wanneer?
- slapen: wanneer, waar, wel/geen knuffel?
- zindelijkheid: hoe vaak, wanneer beginnen met de zindelijkheidstraining?
- ziekte: wat gebeurt er als het kind bij de gastouder ziek wordt?

Het ritme van de dag wordt voornamelijk bepaald door het slaap en eetpatroon van de kinderen. Over het algemeen hanteren de meeste gastouders het volgende dagindeling:

- 07:00-09:00 gastkinderen worden gebracht
- 07:00- 09:30 kinderen zijn vrij om te spelen
- 09:30- 10:00 tijd voor liedjes zingen, voorlezen en een hapje fruit
- 10:00- 11:00 moment om kinderen te verschonen, naar het toilet gaan
- 11:00- 11:30 tijd voor een activiteit
- 11:30 - 12:30 tijd voor een boterham
- 12:30 - 14:30 tijd om te gaan slapen of spelen
- 14:30 - 15:00 kinderen uit bed en tijd om te verschonen en activiteiten
- 15:30 - 16:00 tijd voor een gezonde snack of nog wat fruit
- 16:30 - 18:00 vrij spelen tot dat de gastkinderen worden opgehaald
- 17:30 - 18:00 avondeten voor de kinderen die blijven eten

Bij de haal- en breng momenten wordt altijd even met de ouder gesproken over de opvangdag. In het dagschrift wordt alles bijgehouden met betrekking tot de opvangdag. Dit boekje dient echter niet ter vervanging van het persoonlijk contact die de gastouder en ouder met elkaar hebben.

Televisie kijken

Tegenwoordig worden er non-stop televisieprogramma's aangeboden en ook voor kinderen is er op vrijwel ieder moment van de dag wel iets bij. Kinderen kijken vaak op drukke momenten binnen het gezin televisie, voor het naar school gaan en tijdens het eten koken. De ouders hebben dan even hun 'handen vrij' om voor het gezin te zorg. Het is niet nodig om te stellen dat televisie kijken slecht is, het is een medium dat niet meer uit onze tijd is weg te denken en waar iedereen gebruik van maakt.

Uit de duizenden onderzoeken naar de invloed van televisie op kinderen blijkt steeds opnieuw dat kinderen die méér dan twee uur per dag tv-kijken, minder goed uit de verf komen dan hun leeftijdgenoten die minder kijken. Als kinderen teveel voor de televisie zitten gaat dat ten koste van andere activiteiten die nodig zijn voor hun ontwikkeling, zoals spelen, lezen, sporten, knutselen enz.

De effecten van televisie zijn afhankelijk kind het onderscheid nog moet leren tussen echt en niet echt. kind het onderscheid nog moet leren tussen echt en niet echt. Tot een jaar of vier geloven kinderen dat alles op televisie echt is. Fantasiefiguren wonen in de televisie en kinderen reageren enthousiast op vragen. Pas vanaf een jaar of zeven begrijpen kinderen dat iets engs op televisie 'maar gespeeld is'.

Tv kijken en de ontwikkelingsfase van kinderen

Een baby kan al gebiologeerd naar het scherm staren als hij op schoot zit. Al vanaf zes maanden kan een baby langer naar iets kijken en hij wordt aangetrokken door de bewegingen en de felle kleuren. Vanaf een maand of tien gaat je baby simpele kleurrijke figuren – zoals de Teletubbies – herkennen. Als hij een jaar oud is, begint een baby betekenis te geven aan de inhoud van televisieprogramma's en bij anderhalf kan hij beginnen te vragen om dingen die hij op televisie heeft gezien. Zet een baby niet zomaar lange

tijd voor de buis. Een baby ziet flitsen, kleuren, bewegende beelden en geluiden aan zich voorbij trekken. Al die prikkels die op hem worden afgevuurd, kunnen hem onrustig maken.

De meeste peuters vinden spelen leuker dan televisie kijken. Een peuter kan lekker bezig zijn met blokken, poppen of ander speelgoed. Als een peuter televisie kijkt, houdt hij vooral van programma's zoals de Teletubbies of Tik Tak met korte onderwerpen en veel herhaling. Peuters en kleuters zijn dol op herhaling. Een peuter wil ook steeds hetzelfde boekje lezen en zo is het ook met televisie. Hij kijkt graag naar bekende video's. Dan weet hij hoe het afloopt en kan hij met de hoofdpersonen meeleven. Oudere peuters en kleuters imiteren superhelden in hun spel. Dit is een normaal verschijnsel en het heeft een aantal belangrijke functies voor de emotionele en sociale ontwikkeling van een kind. Vroeger haalden de kinderen hun helden uit boeken of uit het dagelijks leven. Nu kiezen de meeste kinderen een televisiefiguur als superheld. Kinderen kopiëren in hun spel het gedrag van hun helden. Hoe gewelddadiger de superhelden zijn, des te groter de kans is dat het superheldspel ook gewelddadig is. Net zoals een baby of peuter niet alleen laat in de buurt van water kun je hem ook maar beter niet alleen laten met de televisie. Zo kun je er op toezien dat het kind niet naar verkeerde programma's kijkt en ben je in de buurt als hij ergens van schrikt of vragen heeft. Maak televisiekijken iets speciaals door het samen te doen. Jouw aanwezigheid is geruststellend en het kind leert van jouw reacties.

Als het programma is afgelopen, kun je het samen met het kind bespreken. Vraag wat hij allemaal gezien heeft. Door het in zijn eigen tempo en eigen woorden te laten vertellen, train je het geheugen en stimuleer je het kind in het leren benoemen van dingen.

Als het kind voor de tiende keer de DVD van Nijntje of Assepoester wilt zien, is het logisch dat jij niet echt staat te trappelen om erbij te blijven. Als het nodig is, kun je in zo'n geval het kind best even alleen laten om iets in het huishouden te doen of met andere gastkinderen iets te ondernemen. Maar houd wel in de gaten hoe lang het kind voor de televisie zit, want zelf spelen of voorlezen is beter voor de ontwikkeling van de gastkinderen hun fantasieontwikkeling dan de meeste televisieprogramma's. Zet de televisie gewoon uit zodra het kleuterprogramma of de DVD is afgelopen. Er zit niet voor niets een knop op die TV.

Tips voor (gast)ouders:

- is een kind jonger dan 4 jaar kijk dan altijd samen naar de televisie
- houd het televisie kijken op een dag beperkt tot 1 uur per dag, zeker voor jonge kinderen
- tv is niet bedoeld als achtergrondmuziek, zeker niet tijdens gesprekken of activiteiten
- let op dat sommige figuren onverwachts angst kunnen oproepen.
- je kunt ook meekijken met je kind en het geweld in de serie relativeren
- van belang is dus dat je als opvoeders meekijkt

Mediaopvoeding

Elke ouder kent dat wel... In het begin vind je het wel prima als je dreumes even op de tablet speelt. Handig ook dat hij zich kan vermaken want ondertussen kan jij even wat anders doen. Het wordt pas lastig als je kind er niet meer vanaf te houden is. Mediaopvoeding is erop gericht dat kinderen leren om bewust en selectief met media om te gaan en om de inhoud van het aanbod kritisch te beschouwen en op waarde te schatten.

Daarbij spelen ouders en professionals die met jonge kinderen werken een belangrijke rol. Mediaopvoeding zou een wezenlijk onderdeel moeten zijn van de hedendaagse opvoeding en opvang van kinderen. Omdat het voorbeeldgedrag van volwassenen in de opvoeding van jonge kinderen essentieel is, is het belangrijk dat opvoeders ook hun eigen mediagebruik onder de loep te nemen. Door in de kinderopvang aandacht te besteden aan mediaopvoeding en media op een bewuste en activerende manier in te zetten, zijn gastouders een inspiratiebron voor ouders. Maar ook zijn zij het eerste aanspreekpunt voor ouders die op zoek zijn naar informatie over mediaopvoeding. Laat dus zien wat geschikte media zijn en wat je ermee kunt doen. Inspireer ouders door hen te informeren over de manier waarop media binnen de opvang wordt ingezet, over mogelijkheden en over het belang van mediaopvoeding. Bij gastouderopvang via De Hout wordt media vooral bewust en activerend ingezet.

Dat betekent vooral dat het gebruik van media direct gekoppeld wordt aan een concrete activiteit binnen de opvang.

Algemene uitgangspunten van mediagebruik bij De Hout:

- Media-activiteiten worden op een (beperkt) aantal vaste momenten bewust en op een activerende manier ingezet.
- De gebruikte mediaproducten zijn van goede kwaliteit en zijn geschikt zijn voor kinderen van deze leeftijd.
- Media-activiteiten worden actief begeleid door een volwassene; hij/zij praat met het kind over het programma/spel en er volgt bijvoorbeeld andere activiteit over het onderwerp dat aan de orde is.
- Tijdens de media activiteiten wordt er rekening gehouden met een tijdsduur afhankelijk van de leeftijd van het kind.
- Controle op media-activiteiten door eventuele eigen (oudere kinderen).
- Als zij in bijzijn van opvang kinderen gebruik maken van Media-activiteiten.
- Ook zij hebben een voorbeeld functie, zeker als er ook naschoolse opvang plaats vind.
- Media-activiteiten staan altijd onder direct toezicht van de gastouder.

Meerwaarde van media-activiteiten

Of een app zelf een positieve invloed heeft op de ontwikkeling van jonge kinderen is nog onvoldoende bekend. Maar door media in te zetten, kunnen gastouders wel thema's verdiepen en het spel van kinderen verrijken. Ze kunnen bijvoorbeeld een aflevering van Het Zandkasteel gebruiken als introductie van een nieuw thema of als aanleiding voor een ontdekactiviteit.

Ze kunnen een geanimeerd prentenboek inzetten als het voor het verhaalbegrip en de woordenschat belangrijk is dat kinderen een verhaal vaker horen.

Een spel op de tablet kan een mooie manier zijn om nieuwe vaardigheden in een compleet andere context nog eens te oefenen. Door media in te zetten kunnen gastouders een wereld naar binnen halen waar kinderen normaal gesproken niet zomaar mee in aanraking komen. Denk aan beren en tijgers, maar ook zoiets simpels als de zee. Voor een kind in de Achterhoek is de zee abstracter dan voor een kind dat aan de kust woont. Gebruik de media om voor kinderen de wereld net iets groter te maken. Begeleid de kinderen daarbij, want het is de gastouder die het verschil maakt bij het gebruik van media en de effecten ervan.

Gebruik van social media

Bij gebruik van social media m.b.t. de gastouder, (b.v. een Facebook-pagina) heeft de gastouder ten alle tijd toestemming nodig van de vraagouder voor het plaatsen van content waarbij het desbetreffende kind betrokken is. Het is niet toegestaan om foto's van kinderen in ondergoed/zwemkleding/zonder kleding op social media te plaatsen. Ook bij het plaatsen van filmpjes hebben gastouders toestemming nodig van de vraagouder. Verder zal er respectvol om moeten worden gegaan met elkaars privacy. Het is niet toegestaan om privacy gegevens van kinderen online te zetten, denk aan namen, leeftijd, woonplaats etc.

Gebruik van WhatsApp binnen de gastouderopvang

Het is toegestaan om onderling tijdens de opvang gebruik te maken van WhatsApp. Wel is het daarbij van belang dat er geen zakelijke communicatie via dit medium worden besproken. Daarbij valt te denken aan afspraken rondom tijden van opvang, opvanguren of bijvoorbeeld afspraken rondom contracten. Doe dit s.v.p. altijd via de mail en/of in overleg met Esmaralda.

Bij gebruik van een groepsapp moet het initiatief altijd vanuit de gastouder komen, het is niet wenselijk dat vraagouders dit onderling gaan doen. Hoe de gastouder dit gebruikt moet duidelijk zijn voor de vraagouders. Bij specifieke informatie over 1 kind of andere gevoelige informatie, altijd alleen naar de ouder zelf berichten en niet via de groepsapp.

NB Zie voor toestemmingen en afspraken rondom het gebruik van de sociale media het afsprakenformulier van De Hout in Portabase.